

Менеджердің 8 типтік қателігі (Э. Шварц, А. Маккензи)

ЖАРИЯЛАНДЫ
05.12.2025

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/185549/>

Темірбай Сымбат Тасболатқызы

1 курс магистранты

Жетекші: **Болтаева А.М.**

психология ғылымдарының кандидаты

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Қазіргі заманда кәсіби маман тұлғасының қалыптасуы тек негізгі пәндік біліммен шектелмейді. Маманның имиджі, басқару дағдылары, өз-өзін дамыту қабілеті, командада жұмыс істей алуы және психологиялық сауаттылығы маңызды рөл атқарады. Әсіресе ғылыми бағытта білім алып жатқан студент үшін теориялық білімді меңгерумен қатар, өзін тұлға ретінде дамыта білу – болашақ кәсіби жетістіктің негізгі шарттарының бірі.

Мен оқып жатқан ғылыми физика мамандығының білім мазмұны кең әрі терең. Қазіргі таңда мен келесі бағыттар бойынша жаңа білім алып жатырмын:

- Кванттық механика – микродүниенің заңдылықтарын зерттеу, толқындық функциялар, операторлар әдісі.
- Ғылыми есептеу әдістері – сандық әдістер, компьютерлік модельдеу.
- Эксперименттік физика – зертханалық жұмыстар, өлшеу құралдары, қателіктер теориясы.

Бұл білімдер теориялық базаны ғана емес, практикалық дағдыларды да қамтиды. Мен мәліметтерді өңдеу, экспериментті жоспарлау, ғылыми гипотеза ұсыну, алынған нәтижелерді талдау сияқты маңызды ғылыми құралдармен жұмыс жасауды меңгеріп жатырмын.

Басқару психологиясы – кез келген сала маманына қажет пән. Ғылыми ортада да

командамен жұмыс істеу, өз ойыңды дәл жеткізу, уақытты тиімді жоспарлау және психологиялық кедергілерді жеңе білу аса маңызды.

Өмірде қолданатын тақырыптар:

- Коммуникация психологиясы – адамдармен тиімді қарым-қатынас орнату.
- Стресті басқару – эмоционалдық тұрақтылық қалыптастыру.
- Мотивация теориялары – жеке мақсат қою және оны орындауға ынталану.
- Қарым-қатынас мәдениеті және жанжалдарды шешу – тұрмыстық және әлеуметтік мәселелерді оңтайлы шешу.

Мамандықта қолдануға болатын тақырыптар:

- Көшбасшылық стильдері – ғылыми жоба немесе зертхана жұмысын ұйымдастыруда.
- Топтық динамика және командалық жұмыс – бірлескен зерттеулерде үйлесімділік орнату.
- Конфликтология – топ ішінде туындайтын пікір алшақтықтарын реттеу

Мен таңдаған тақырып — Э. Шварц пен А. Маккензи ұсынған менеджерлер жиі жіберетін 8 типтік қателік. Бұл қателіктер тек басқару саласында ғана емес, кез келген кәсіби бағытта, соның ішінде ғылыми-физикалық ортада да орын алуы мүмкін.

Бұл 8 типтік қателік төмендегідей:

1. Мақсаттың анық қойылмауы. Жұмыс бағыты белгісіз болса, еңбек нәтижесі де анық болмайды.
2. Маңызды және шұғыл істерді ажырата алмау. Мәселен, ғылыми жұмысты шұғыл емес тапсырмаларға алмастырып, негізгі істі кешіктіру.
3. Тиімсіз жоспарлау. Зерттеуді алдын ала жобаламау – қателікке әкеледі.
4. Коммуникацияның жеткіліксіздігі. Ақпаратты дұрыс жеткізбеу – топтағы түсінбеушілікке себеп болады.

Бұл қателіктерден хабардар болу – болашақ маманның басқару қабілетін арттыруға және кәсіби тиімділігін жоғары деңгейге көтеруге мүмкіндік береді.

5. Алған білімді өмірде және болашақ кәсіпimde қолдану жолдары

Өмірде:

- жеке мақсаттарды тиімді жоспарлап, оларға жүйелі түрде жетуге;
- эмоция мен стрессті бақылауға;
- уақытты үнемді пайдалануға мүмкіндік береді.

Жұмыста және ғылыми қызметте:

- зертханалық жұмыстарды дұрыс ұйымдастыруға;
- ғылыми нәтижелерді талдап, логикалық шешім қабылдауға;
- “менеджердің 8 қателігін” болдырмау арқылы тиімді ғылыми менеджмент жүргізуге көмектеседі.

Қорытындылай келе, ғылыми физика мамандығында оқи отырып, тек теориялық білімді меңгеріп қана қоймай, тұлғалық және басқарушылық дағдыларды дамыту — қазіргі заман талап ететін құзыреттердің бірі. Басқару психологиясынан алынған білімдер, оның ішінде менеджердің типтік қателіктері туралы түсінік болашақ кәсіби жолымда үлкен рөл атқарады. Өмірде де, ғылыми ортада да бұл дағдылар тиімді шешім қабылдап, нәтижелі жұмыс жасауға ықпал етеді.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.